

Programos „Erasmus+“ 2 pagrindinio veiksmo bendrojo ugdymo
sektorius tarpmokyklinės strateginės partnerystės projektas

„ACTIVE in NATURE, ENJOYING the NATURE!“

GAMTA MUS MOKO

2015-2018

TURINYS

- ✓ Smulkioji tautosaka
 - Mįslės, minklės
 - Patarlės
 - Greitakalbės
 - Garsų pamėgdžiojimai
- ✓ Lietuvių liaudies dainos
- ✓ Lietuvių liaudies žaidimai
- ✓ Mokinių kūryba
 - Akrostichai
 - Istorijos „Gamta mus moko...“
 - Užduotys

SMULKIOJI TAUTOSAKA

MĮSLĖS, MINKLĖS

- ✓ Kas vakarą miršta, o rytą gimsta?
(Saulė)
- ✓ Užaugo ant lauko be šaknų?
(Akmuo)
- ✓ Vidury dvaro, blynas kabo?
(Mėnulis)
- ✓ Visą šalį balta paklodė užklojo?
(Sniegas)
- ✓ Kai pridedi – sumažėja, kai atimi – padidėja?
(Duobė)

PATARLĖS

- ✓ Su gamta sunki kova.
- ✓ Kas toli nuo gamtos gyvena, tą visokios ligos kedena.
- ✓ Kas prieš gamtą eina, tas neilgai gyvena.
- ✓ Kas eina prieš įstatymus gamtos, tas nieko neloš.
- ✓ Įstatymai gamtos dideli, kad prieš juos ir priešintis negali.
- ✓ Gyvenk arti gamtos, tai ji tavęs nekoros.

- ✓ Gamtos įstatymai labai dideli, kad prieš juos ir priešintis negali.
- ✓ Gamtos dovanotam arkliui nedera į dantis žiūrėti.
- ✓ Gamta yra geriausias gražaus gyvenimo pavyzdys.
- ✓ Gamta šaukia.
- ✓ Gamta nemėgsta tuštumos.
- ✓ Gamta – visų namai.
- ✓ Būk patenkintas tuo, ką gamta tau suteikia.

GREITAKALBĖS

- ✓ Žalioj girioj dėdė gerą gėrė ir gyrė, kad labai gera gira.
- ✓ Šešios žąsys su šešiais žąsyčiais.
- ✓ Gervė gyrūnė gyrėsi gerą girą geroj girioj gerai gėrusi.

GARSŲ PAMĖGDŽIOJIMAI

PELĖDA

Suvystyk, suvystyk!

Palauk, palauk!

Tuoj, tuoj!

STRAZDAS

Svetimoj šaly buvau,

Alų, midų gėriau –

Sudžiūvau, sudžiūvau.

Į savo kraštą parlėkiau,

Kirminėlius lesiau,

Vandenėlį gėriau –

Nutukau, nutukau.

ŽVIRBLIS

Čir, čir, aš vyrs, aš vyrs!

VARNA

Kvarkt, kvarkt,

Imkit žagres art, art, art!

LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOS

Daina apie gamtą “Vėivirsėlis ant kelmelio”:

Vėivirsėlis ant kelmelio
Gieda gražiai diel bernelių,
Kad pasėklausytom,
Žombelius taisytom. (2×2)

Vuolungelė puo langeliu
Gieda gražiai diel buobelų,
Kad pasėklausytom,
Merges riedytom. (2×2)

Lakštingala pri suodnelė
Čiolba gražiai diel mergelių,
Kad pasėklausytom,
Darželius taisytom. (2×2).

Geguželė kiema vėdoriely
Kokou gražiai diel tievelų,
Kad pasėklausytom,
Šimtelių skaitytom. (2×2)

Aš pasėjau linelius

Aš pasėjau linelius
tėtušėlio daržely.
Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Man išdygo lineliai
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Man išaugo lineliai
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Aš nuroviau linelius
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Aš parvežiau linelius
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Aš išmyniau linelius
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Aš suverpiau linelius
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Aš išaudžiau drobeles
tėtušėlio daržely.

Ritin dobil, ritin dobil,
ritin dobil, je.

Augo sode klevelis

Augo sode klevelis,
Augo sode zaliasai,
Po tuo klevu, po zaliuoju,
Gul bernelis jaunasai.
Viens, du, grazi Lietuva
Kaip gelele zydi visada. (2)

Nepapuski vejeli,
Nepapuski siaurusai,
Nepajudink klevo saku,
Nepabudink bernelio.
Viens du ...

Ir papute vejelis,
Ir papute siaurusai.
Pajudino klevo sakas,
Pabudino berneli.
Viens du ...

Kelkis, kelkis berneli,
Kelkis, kelkis jaunasai,
Laikas joti i karuze,
Ginti laisve Lietuvos.
Viens du ...

LIETUVIŲ LIAUDIES ŽAIDIMAI

Kaip aguonėlės auga

Žaidėjai eina ratu, o žaidimo vedėjas rato viduryje dainuoja:

„Mokė žvirblis čiulbuonėlis tą pilkutį karvelėlį
Kaip kaip aguonėles sėja, kaip aguonėles sėja
Sėja šitaip va ir va kaip, sėja šitaip va ir va kaip (vedėjas rankų
mostais rodo, kaip sėja; kiti kartoja)
Taip taip aguonėles sėja, taip taip aguonėles sėja“.

Po to veiksmažodį „sėja“ keičia „dygsta“, „auga“, „žydi“, „valgo“,
vedėjas rodo rankomis kaip tai daroma.

Grybų raut

Visi žaidėjai eina ratu, siūbuoja sukabintomis rankomis ir
dainuoja:

„Grybų raut, grybų raut, gal ir baravykų
Grybų raut, grybų raut, gal ir baravykų...
Kožnas savo radęs radęs už rankelės vedas vedas...“ (Čia
žaidėjai susikimba po du, padaro vartus viršuje iškeldami
sukabintas rankas, pro vartus lenda kita pora, o pralindusi
stojasi priekyje sudarydama vartus kitiems. Ši dainos eilutė
kartojama tol, kol visi bent kartą ar kelis kartus nepralenda pro
vartus.)

Padainuosim mes sustoję

Vienas vedėjas uždainuoja, kiti dainuoja kartu ir atlieka
veiksmus, kurie sakomi dainoje: dainuoja sustoję, susėdę,
sutūpę, atsigulę.

Padainuosim mes sustoję,
Oi oi oi,
Kaip paukšteliai žaliajam gojui,
Oi oi oi.

Padainuosim mes susėdę,
Oi oi oi,
Kaip paukšteliai vienasėdy,
Oi oi oi.

Padainuosim mes sutūpę,
Oi oi oi,
Kaip paukšteliai palei upę,
Oi oi oi.

Padainuosim atsigulę,
Oi oi oi,
Kaip paukšteliai prieš mėnulį,
Oi oi oi.

Skrido žvirblis

Žaidėjai eina ratu, o žaidimo vedėjas rato viduryje plasnoja rankomis
ir dainuoja:

„Skrido žvirblis per ūlyčią per ūlyčią per ūlyčią
Ir pamatė kanapyčią kanapyčią kanapyčią.
Kanapyčią leda lesa savo vaikam neša neša (per šias eilutes visi
bėga ratu)
Kanapyčią leda lesa savo vaikam neša neša
Čirrrrr“. (šiuo metu vedėjas griebia vieną iš ratų bėgančių
žaidėjų. Jis tampa vedėju, o vedėjas lieka rate. Žaidimas
tęsimas.)

Žydi radasta

Visi žaidėjai eina ratu, o viena mergina pastatoma arba pasodinama viduryje rato.

Einantys ratu dainuoja:

„Žydi radasta rūtų vainike, mes prieš ją visi galvas nulenkę.

Oi radasta, kas tau tiks, tavo vietoj pasiliks

Oi radasta, kas tau tiks, tavo vietoj pasiliks“

Viduryje sėdinti žaidėja išsirenka vieną žaidėją iš rato, pavadina jį gėlės pavadinimu (atitinkamai moterišku ar vyrišku) ir pastato (pasodina) jį vietoje savęs. Toliau dainuojama, įpinant į dainą nauja gėlės pavadinimą, pvz. „žydi bijūnas“.

MOKINIŲ KŪRYBA

AKROSTICHAI

Ryškiai spindi saulėlydžio spinduliai.

Užpučia švelnus vėjelis, ant mano garbanų.

Ošia medžių lapai, aplinkui paukščiai plasnoja.

Nematau, nė vieno debesėlio.

Iššoka žuvelė auksinė iš vandens.

Suteikianti man vilties, tikėti.

Karolina Naglytė, 8e kl.

Augalai šiemet pradėjo augt anksti.

Niūriame miške pilna vilkų.

Toli, toli čiurlena upelis.

Ir augalai ir gamta jau užaugo!

Saulė tviska ir šildo mane.

Julius Gedmontas, 6e kl.

Pūga smarki atbėga,

Eit šalta, šalta.

Lietus sustingęs lyja,

Ėjimas labai lėtas.

Žirbuliuoja mano akys

Ir miego tesinori.

Rytais dar gera, tylu,

Naktimis niūru

Ir pasaka čia tokia -

Saulutės nebėra...

Deimantė Mickutė, 6b kl.

Drugeliai skraidė virš mūsų galvų,
Reto grožio niekur nemačiau.
Užsižiopsom į juos,
Stebėdami gamtą.
Kiekvienas iš mūsų sakys,
Ėgi tai džiaugsmas akiai ir širdžiai!

Justina Griščenkovaitė, 8e kl.

Šviesi saulė šiandieną šviečia
Ir debesų nebematyt.
Kiekvienas paukštis iš laimės gieda
Šiandieną kiemo pakrašty.
Nustebau aš tai išgirdus,
Yriausi tarp tų garsų
Su kaupu meilės ir džiaugsmu.

Evelina Želvytė, 8e kl.

Daug dienų drugelis dėsė,

Ryžosi kada išskristi,

Iš šio mažo kokonėlio,

Ežero pakrantėj sukto.

Žalumynai vien aplinkui,

Aukštoje žolėj svajingoj,

Sparnelius išskleidęs dingo.

Ugnė Miknevičiūtė, 8e kl.

Jau ruduo, krenta auksiniai lapai.

Ūdra nedrąsiai iškišo galvą iš vandens.

Ruduo jau įpusėjo.

Alksnis jau numetė savo lapus, o jo pavyzdžiu seka kiti.

Saulė jau nebepakyla taip aukštai kaip vasarą.

Medžių lapai keičia spalvas.

Ilgai laukta vasara greitai praėjo.

Laumės laukuose jau kūrena pirtis.

Tamsiais vakarais laukdamos žiemos.

Ėdžios jau pilnos, laukia svečių.

Augustė Trinskytė, 7e kl.

Saulė leidžias vakare miškuos.

Tamsu. O mes vieni du.

Ir žvaigždės krenta iš dangaus.

Rūke paklystam mes ir skęstam tyloje.

Ne baisu... Tesaugo Motina Gamta,

Apsiaustu lyg skara užkloja mus.

Melanija Erciūtė, 7d kl.

Kažkur, kur medžiai ošia,

Auksinis smėlis pakrantę puošia.

Ramybės jūroj čia tikrai nėra.

Šalis gimtoji istorijomis apipinta.

Ilgesio dainos giriose ošia,

Spalvinga ir graži mūsų Lietuva.

Austėja Lukauskaitė, 5e kl.

Lietus vis pliaupia

Ir Saulė leidžias vis anksčiau.

Naktys šaltos, tamsios,

Antys skrenda į šiltuosius kraštus,

Žolė greit pasidengs sniegu,

O medžių šakas aptrauks šerkšnas.

Lapė slėpsis oloje,

Ėjo triušis su morkele letenaj.

Gabrielė Rimkutė, 7e kl.

Olos styro

Netoli kalnų -

Didelės ir paslaptingos.

Aš stoviu šalia jų.

Tenai už debesų

Ryto saulė šviečia,

Aidas aidi tyloje.

Aistė Galminaitė, 6a kl.

Ledui dar neatitirpus

Ypatinga lydeka

Didesnius ir mažesnius

Ešerius praryti nori.

Kantriai laukia pasislėpus,

Ar išplauks kokia žuvis...

Ainaras Butkus, 6e kl.

Žali laukai

Aidi toluoj,

Laukų gaiva.

Toks nuostabus

Yra pasaulis

Saulės apsuptyje.

Armonas Baužys, 6a kl.

Saugojo per amžius ažuolai tvirtieji ramybės paslaptelę,
Kietais kamienais, stipriom šaknim
Ir šakomis it gyslos gobė dangų Lietuvėlės.
Amžiais saugojo ir gynė broližėliai laisvę žodžio ir kalbos,
Ulbėjo sesutės, kvietė grįžt broližius iš kovos,
Tyliai tyliai jos rypavo prie palūžusio ažuolo šakos.
Atsibeldė po naktų naktelių brolelių žirgai - be raitelių, pliki.
Lėtai pririsnojo prie sesuvų viens arklėnas su laišku nesmagiu.
Ūbavo pelėdos ir staugė vieniši vilkai toli toli.
Pagrūmojo pikts tėvelis Perkūnui kumšteliu silpnu
Ir ilgesingai žvelgė link dangaus ir pritilusių miškų
Susipratęs, kad nebėr drąsių sūnų.

Paulina Vasiljevaitė, 8e kl.